

Решение № 87 от 4.03.2009 г. на ВКС по н. д. № 22/2009 г., I н. о., НК, докладчик съдията Ивета Анадолска

чл. 20, ал. 2 НК

чл. 194, ал. 3 НК

чл. 384, ал. 3 НПК

Изискването на чл. 384, ал. 3 НПК за съгласие на конституираните страни при одобряване на споразумение в съдебната фаза на процеса, не се отнася до всички подсъдими при обвинение в съучастническа дейност. Кръгът на заинтересованите от споразумението страни се определя от внесеното в съда обвинение и от реализацията на правата на пострадалия като частен обвинител и граждански ищец. Поради това, процесуалното задължение по чл. 384, ал. 3 НПК, е свързано преди всичко с изискване на съгласие на конституираните страни, които могат да бъдат засегнати от постигнатото споразумение - подсъдимият, неговият защитник, прокурорът и конституираният като частен обвинител и граждански ищец пострадал. Липсва императив за необходимост от подобно съгласие на съучастник на споразумяващия се, в качеството му на съподсъдим, защото той би могъл в продължаващия за него наказателен процес да докаже както невинността си, така и да отхвърли гражданско правна претенция на пострадалия.

Производство е образувано по искане на Главния прокурор на РБ за отмяна по реда на възобновяването на влязло в сила определение от 9.07.2008 г., по н.о.х.д. № 976/08 г. на Сливенския районен съд, с което е одобрено постигнатото между представителя на Районна прокуратура-Сливен и подсъдимите М. Х. К., Д. А. Д. и А. Е. И. споразумение. В искането са изтъкнати доводи за материалната му и процесуална незаконосъобразност. Заявено е искане за отмяна на атакувания съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане.

Представителят на Върховната касационна прокуратура поддържа искането по изложените в него съображения.

Осъдените, чрез служебно назначените им защитници изразяват становище за основателност на искането.

Върховният касационен съд, като съобрази становището на страните и провери правилността на влязлото в сила определение в пределите на искането за възобновяване, намира следното: С протоколно определение от 9.07.2008 г., постановено по н.о.х.д. № 976/08 г. на Районен съд - гр. Сливен, е одобрено постигнатото между Р прокуратура и трима от подсъдимите споразумение. С него е ангажирана наказателната отговорност на К., Д. и И. за извършено престъпление по чл. 194, ал. 3, във вр. чл. 20, ал. 2 НК и на основание чл. 55, ал. 1, т. 2, б. "б" НК, им е наложено наказание "пробация", със следните пробационни мерки: задължителна регистрация по настоящ адрес, задължителни периодични срещи с пробационен служител, а само на И. и поправителен труд. Определението има последиците на влязла в законна сила присъда, съобразно чл. 383, ал. 1 НПК и не подлежи на касационна проверка.

Искането е процесуално допустимо. Атакуваният съдебен акт е влязъл в законна сила на 9.07.2008 г., а искането-постъпило във ВКС на РБ - на 19.12.2008 г., т.е. в законоустановения по смисъла на чл. 421, ал. 1 НПК срок.

Разгледано по същество е основателно.

При разглеждане на делото са допуснати съществени процесуални нарушения, но те не са идентични, със заявените в искането. Касационната инстанция намира, че не е нарушено процесуалното правило по смисъла на чл. 384, ал. 3 НПК. Изискването на посочената разпоредба за съгласие на конституираните страни при одобряване на споразумение в

съдебната фаза на процеса, не се отнася до всички подсъдими при обвинение в съучастническа дейност. Кръгът на заинтересованите от споразумението страни, се определя от внесеното в съда обвинение и от реализацията на правата на пострадалия като частен обвинител граждански ищец. Поради това, процесуалното задължение по чл. 384, ал. 3 НПК, е свързано преди всичко с изискване на съгласие на конституираните страни, които могат да бъдат засегнати от постигнатото споразумение - подсъдимия, неговия защитник, прокурора и конституирания като частен обвинител и граждански ищец пострадали. Липсва императив за необходимост от подобно съгласие на съучастник на споразумяващия се, в качеството му на съподсъдим, защото той би могъл в продължаващия за него наказателен процес да докаже както невинността си, така и да отхвърли гражданско правна претенция на пострадалия. Именно за това и законодателят в посочената правна норма не е вложил смисъла, в насоката, в която се изтъкват доводи в искането, същата не следва да бъде тълкувана разширително.

Но атакувания съдебен акт страда от друг процесуален порок. За съдебното заседание, в което е одобрено постигнатото между Р прокуратура и другите трима подсъдими, подс. С. С., не е бил редовно призван, нито му е връчен препис от обвинителния акт, с което сериозно са накърнени процесуалните му права.

Основателни са доводите, изтъкнати в искането за възобновяване, за неизяснена част от правнорелевантните факти по смисъла на чл. 102 НПК. Но тази неяснота по фактите, съществува и в обвинителния акт, определящ рамките на фактическото и юридическо обвинение, срещу което подсъдимите да могат ефективно и адекватно да организират и реализират защитата си. Не е установено по какъв начин инкриминираните вещи са върнати на собственика им - чрез изземване от подсъдимите, или благодарение на съдействието им е открито мястото, където са ги изоставили, възприемайки полицейския патрул. Изясняването на това обстоятелство пряко рефлектира върху различна от предявената правната квалификация на извършеното от тримата подсъдими - такава по смисъла на чл. 197, т. 2, във вр. с чл. 194, ал. 3 НК. Тези нарушения са довели до ограничаване правата на И., Д. и К. Предвид стадия, на който е допуснато процесуалното нарушение, след възобновяване на наказателното дело, същото следва да бъде върнато в досъдебната фаза на процеса. Нещо повече, към настоящият момент съдебното производство по внесения срещу подсъдимите обвинителен акт е прекратено с определение от 29.10.2008 г., поради допуснати съществени нарушения на материалния и процесуален закон, във връзка с отговорността на С. С. и няма годин обвинителен акт, с който да бъде поставено началото на съдебното производство. При новото разглеждане на делото е необходимо да бъдат съобразени останалите релевиращи в искането нарушения. По отношение на осъдения И. липсата на данни за предходни наказания по административен ред за приложение разпоредбата на чл. 218б НК или на чл. 78А НК.

В разрез с материалния закон е определено наказанието на М. Х. К. (непълнолетен-ненавършил 16 години, към датата на одобряване на споразумението), като в съответствие с разпоредбата на чл. 63, ал. 1, т. 6 НК, наказанието "пробация" не е заменено с "обществено порицание". Не е съобразена разпоредбата на чл. 62, т. 1 НК, че възможността на непълнолетни лица (навършили 16 години) да бъде наложено наказанието "пробация", е само в случаите, когато този вид наказание не е предвидено за конкретното престъпление в особената част на НК.

По изложените съображения, настоящата инстанция намира, че следва да бъде отменен атакувания съдебен акт по реда на възобновяването, а делото - върнато на Районна прокуратура-Сливен за ново разглеждане за отстраняване на посочените процесуални нарушения и правилно приложение на материалния закон.

Водим от горното, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение
РЕШИ:

Отменя по реда на възобновяването определение от 9.07.2008 г., постановено по н.о.х.д. № 976/08 г. на Районен съд-Сливен.
Връща делото за ново разглеждане на Районна прокуратура-Сливен.
Решението не подлежи на обжалване.

Данни за делото и връзка с други актове:

- Допълнителна информация за Дело № 22/2009 г. по описа на І н. о. на ВКС - виж тук
- Образувано във връзка с Дело № 976/2008 г. на Районен съд - Сливен